

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЙОГО РОЗВИТКОМ

©2024 БІЛЕЦЬКА Н. В.

УДК 338.48:330.322
JEL: E22; Z32

Білецька Н. В. Інвестиційний потенціал туристичної галузі України в системі стратегічного управління його розвитком

Стаття присвячена розкриттю та обґрунтуванню теоретичних засад формування та розвитку інвестиційного потенціалу туристичної галузі України, а також визначенню чинників інвестиційної стратегії залучення інвестицій в цю галузь. Обґрунтовано, що залежно від джерел формування інвестиційний потенціал доцільно розділяти на внутрішній і зовнішній, де зовнішній інвестиційний потенціал – це можливість вкладення засобів у розвиток підприємства з боку зовнішніх інвесторів, яких цікавить фінансова стійкість і платоспроможність підприємства, чи зможе проект принести прибуток, а якщо ні, то чи зможуть вони повернути вкладені кошти; а внутрішній інвестиційний потенціал – це можливість вкласти тимчасово вільні кошти для отримання прибутку або досягнення іншого корисного ефекту в майбутньому як у розвитку власного виробництва, так і в інших проектах (у цьому випадку підприємство стає зовнішнім інвестором). Визначено, що, враховуючи сучасні реалії, вітчизняна туристична галузь повинна переважно орієнтуватися на залучення іноземних інвестицій, а питання їх залучення у туристичну галузь мають розглядатися комплексно, враховуючи основні чинники інвестиційної стратегії. Обґрунтовано, що структура мотиваційного механізму залучення іноземних інвестицій включає в себе нормативно-правові, економічні та організаційні чинники, які доповнені такими: часткова уніфікація законодавчої бази з іншими країнами; децентралізація виконавчої влади на регіональному та місцевому рівні; створення туристичних кластерів на основі інноваційних проектів; створення спеціальних економічних зон на відповідних територіях з пільговими умовами для інвесторів; зменшення бюрократичних зволікань щодо впровадження інвестиційних проектів, особливо інноваційних; співпраця державної влади та місцевого самоврядування.

Ключові слова: туристична галузь, потенціал, інвестиції, іноземні інвестиції, стратегічне управління, інвестицій-ні проекти.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 18.

Білецька Наталія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри оподаткування, фінансів та підприємництва, Вінницький інститут конструювання одягу та підприємництва (просп. Космонавтів, 7, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: tukviynat@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6922-3614>

UDC 338.48:330.322
JEL: E22; Z32

Biletska N. V. Investment Potential of the Tourism Industry of Ukraine in the System of Strategic Management of Its Development

The article is devoted to the disclosure and substantiation of the theoretical foundations of the formation and development of the investment potential of the tourism industry of Ukraine, as well as the identification of factors of the investment strategy for attracting investments in this industry. It is substantiated that, depending on the sources of formation, the investment potential should be divided into internal and external, where the external investment potential is the possibility of investing in the development of enterprise by external investors who are interested in the financial stability and solvency of the enterprise, whether the project will be able to make a profit, and if not, whether they will be able to return their invested funds; the internal investment potential is an opportunity to invest temporarily free funds to make a profit or achieve another useful effect in the future, both in the development of own production and in other projects (in this case, the company becomes an external investor). It is determined that, taking into account modern realities, the domestic tourism industry should mainly focus on attracting foreign investment, and the issues of their attraction to the tourism industry should be considered comprehensively, taking into account the main factors of the investment strategy. It is substantiated that the structure of the motivational mechanism for attracting foreign investment includes regulatory, legal, economic and organizational factors, which are supplemented by the following: partial unification of the legislative framework with other countries; decentralization of executive power at the regional and local levels; creation of tourism clusters based on innovative projects; creation of special economic zones in the relevant territories with preferential conditions for investors; reduction of bureaucratic delays in the implementation of investment projects, especially innovative ones; cooperation between the State authorities and local self-government.

Keywords: tourism industry, potential, investments, foreign investments, strategic management, investment projects.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 18.

Biletska Nataliya V. – PhD (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Taxation, Finance and Entrepreneurship, Vinnytsia Institute of Designing Clothes and Entrepreneurship (7 Kosmonavtiv Ave., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: tukviynat@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6922-3614>

Туризм є однією з найдинамічніших галузей, що може значно підвищити рівень доходів та створити нові робочі місця, особливо в регіонах з менш розвинутою промисловістю. Вивчення цього питання дозволяє виявити ключові фактори та бар'єри, що впливають на залучення інвестицій, і розробити ефективні стратегії для їх подолання. Інвестиції в туристичну інфраструктуру сприяють поліпшенню транспортної та готельної мереж, а також розвитку супутніх галузей, таких як ресторанний бізнес і сфера послуг. Це, своєю чергою, підвищує привабливість України як туристичної дестинації на міжнародній арені, що сприяє збільшенню кількості іноземних туристів. Також важливо враховувати екологічні та культурні аспекти, щоб забезпечити стійкий розвиток туризму без шкоди для природних і культурних ресурсів.

Розуміння інвестиційного потенціалу дозволяє більш ефективно використовувати наявні ресурси, залучати нові капітали та сприяти інноваційному розвитку галузі. Стратегічне управління розвитком туризму потребує комплексного підходу, який включає аналіз ринку, маркетингові стратегії, розвиток інфраструктури та кадровий потенціал. Таким чином, інвестиційний потенціал туристичної галузі є ключовим чинником у системі стратегічного управління, що забезпечує довготривалий і збалансований розвиток країни.

Проблематиці розвитку туристичної галузі України та її інвестиційного забезпечення приділяли увагу такі вітчизняні науковці, як: Мороз А. М., Шарко М. В., Мальська М. П., Третяк Н., Зарічна О. В., Кміть В. М., Бугіль М. М. та інші. Проте питання ефективного розвитку вітчизняної туристичної галузі на основі стратегічного розвитку інвестиційного потенціалу залишається відкритим і потребує подальшого вивчення.

Метою статті є розкриття теоретичних засад формування та розвитку інвестиційного потенціалу туристичної галузі України та обґрунтування чинників інвестиційної стратегії залучення інвестицій в цю галузь.

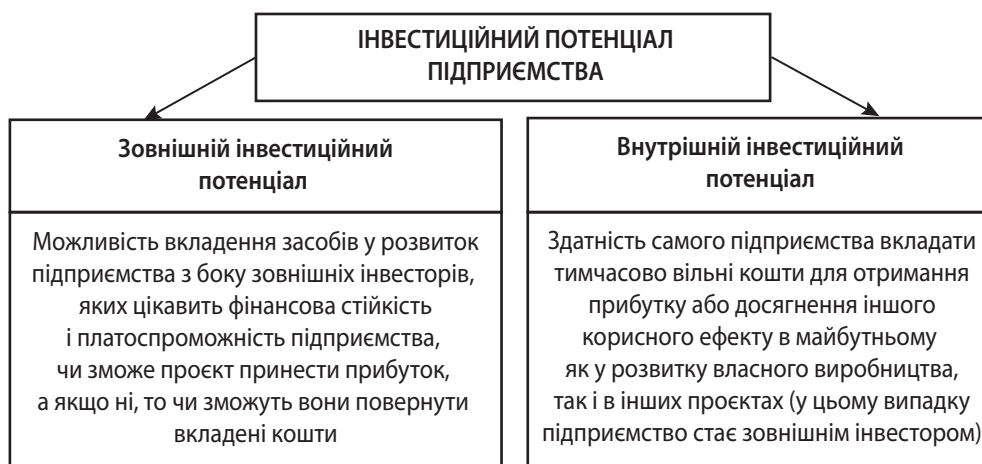
Багатогранність поняття «потенціал» пояснюється різноманіттям об'єктів, до яких воно застосовується. Головне, що об'єднує різні потенціали, полягає в тому, що практично всі вони містять певну сукупність можливостей чи здібностей у тій сфері, де застосовується те чи інше визначення. Варто зазначити, що в більшості визначень вказується, що ця сукупність наявних можливостей спрямована на досягнення певних цілей. Отже, як вважають дослідники, визначення «потенціал» означає наявність у будь-кого/будь-чого прихованих можливостей, або спроможність діяти та розвиватися в певних сферах [1, с. 9]. Мірошнічен-

ко І. В. дає своє визначення поняття «потенціал» як сукупність чинників, які формують можливість досягнення певної мети [2, с. 574].

Якщо дослідити трактування поняття «інвестиційний капітал», то можна сказати, що також, як і у випадку із трактуванням поняття «потенціал», єдиного визначення не існує. Поняття «інвестиційний потенціал», на думку деяких учених, є сукупністю ресурсів (матеріальних і фінансових), які накопичені упродовж багаторічної в минулому господарської діяльності країни (регіону, галузі), які суспільство може виділити для забезпечення інвестиційного процесу [3, с. 45]. За Ворсовським О. Л., під терміном «інвестиційний потенціал» слід розуміти сукупність організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, які знаходяться у взаємозв'язку, що можуть за певних чинних внутрішніх та зовнішніх чинників інвестиційного середовища бути спрямовані на досягнення стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства [4]. Вчені Кучерук Г. Ю. та Вовк О. М. розглядають «інвестиційний потенціал» як організовану сукупність внутрішніх і зовнішніх економічних можливостей та ресурсів, які створюють умови для розвитку та забезпечують реалізацію стратегічних і тактичних цілей у сфері інвестиційної діяльності [5]. Дослідниця Сабліна Н. В. стверджує, що ефективно управління інвестиційним потенціалом підприємства сприяє оптимальному використанню інвестиційних ресурсів та формує здатність досягти тактичних і стратегічних цілей. Вона визначає, що «інвестиційний потенціал» підприємства розглядається як сукупність економічних ресурсів, що можуть бути мобілізовані суб'єктом господарювання та як можливості підприємства використовувати ці ресурси для досягнення стратегічної мети [6, с. 105].

Формування інвестиційного потенціалу відбувається в процесі накопичення інвестиційних можливостей під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів впливу [7, с. 41]. Тому залежно від джерел формування інвестиційний потенціал доцільно розділяти на зовнішній та внутрішній (рис. 1).

Останніми десятиліттями інноваційні та інвестиційні процеси, як справедливо стверджують дослідники, значно еволюціонували і нині мають складний багатоаспектний характер. Особливу роль у формуванні інноваційного та інвестиційного потенціалу підприємства в умовах сьогодення відіграє взаємодія із зовнішнім середовищем та ефективні комунікації з ним на різних рівнях і в різних формах, що дозволяє досягти синергетичного ефекту. Якщо раніше в інноваційно-інвестиційному процесі ключовим був етап реалізації ін-

Рис. 1. Зовнішній та внутрішній інвестиційний потенціал підприємства

Джерело: сформовано автором за [8].

новаційного та інвестиційного потенціалу, тобто безпосереднього переходу наукового знання до інновації, то зараз акцент зміщується на етап формування та адаптації інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства з урахуванням факторів інноваційного та інвестиційного клімату [9, с. 114].

Інноваційно-інвестиційні процеси на підприємстві, як вважають вчені, значною мірою залежать від інноваційної культури, інноваційного клімату, інноваційного потенціалу організації. Тобто для здійснення успішного управління інноваційно-інвестиційними процесами слід зацентрувати увагу саме на цих трьох елементах [10]. Проте, на нашу думку, потрібно враховувати і зовнішні чинники інноваційно-інвестиційних процесів на підприємстві, такі як податкова та митна політика держави, кредитна доступність, стабільність правового поля тощо. Це дасть можливість прогнозувати залучення не тільки внутрішніх, а і зовнішніх інвестицій.

Ми погоджуємося із думкою вчених, що доцільно визначити реальні кроки державної підтримки пріоритетних для України видів туризму: в'їзного та внутрішнього (зокрема, спрощення та гармонізація податкового регулювання: звільнення від податку на додану вартість експорту послуг і зменшення ставки податку на прибуток; пропагування туристичних можливостей України за кордоном, у тому числі забезпечення за рахунок коштів державного бюджету часткового фінансування витрат участі туроператорів у престижних туристично-виставкових заходах, що проводяться за кордоном тощо), а також створення територій пріоритетного розвитку туризму та формування сприятливого інвестиційного клімату [11, с. 26–27]. Ми вважаємо, що в питанні більшого залучення інвестицій, у тому числі й іноземних,

у туристичний бізнес через спрощення його ведення повинна бути краща взаємодія державних органів влади та територіальних громад.

За сучасних умов механізм управління інвестиційною діяльністю, як вважає Крамаренко К. М., має формуватися з урахуванням інноваційної спрямованості інвестиційних процесів, оскільки це є необхідною передумовою конкурентоспроможності на ринку. Такий механізм повинен бути нерозривним процесом, де відбуваються вибір цілей інвестування, визначення напрямів інвестування та джерел їх фінансування, а також формування збалансованої за вибраними критеріями інвестиційної програми, що спрямовується на інноваційний розвиток і забезпечення реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії. Прийняття рішення про інвестування в інновації є стратегічним, одним із найважливіших і складних завдань управління підприємством. Алгоритм прийняття рішень щодо управління інвестиційною діяльністю включає формування набору цілей, напрямів інвестування (зокрема, інвестування в інновації), визначення джерел, обсягів інвестиційних ресурсів, термінів інвестування, обґрунтування та вибір методики, конкретних показників оцінювання ефективності як окремих інвестиційних проєктів, так і інвестиційної діяльності підприємства загалом. Вибір найефективніших напрямів інвестування має відбуватися з урахуванням інноваційної складової частини розвитку підприємства [12, с. 107]. Погоджуючись із цим твердженням, ми наголошуємо на тому, що саме інновації повинні бути в основі залучення інвестицій. Тобто лише інвестування в інноваційні проєкти може дати необхідний поштовх для розвитку туристичної галузі.

Щодо інновацій, на переконання дослідників, у туризмі до них відносять ті нововведення, які супроводжуються відновленням і розвитком духовних і фізичних сил туристів, принципово новими змінами туристичного продукту, підвищенням ефективності функціонування складових індустрії туризму, підвищенням ефективності процесів формування, позиціонування та споживання туристичних товарів і послуг, прогресивними змінами факторів виробництва. Прикладом таких інновацій може бути: скорочення терміну транспортування завдяки впровадженню нових швидкісних видів транспорту – швидкісні потяги Hyundai; поліпшення умов праці працівників туристичної індустрії (частка ручної праці в закладах харчування складає близько 75%, тому необхідно впроваджувати процеси механізації та автоматизації); впровадження нових прогресивних методів перетворення факторів виробництва в послуги; створення груп якості, щоб працівники брали участь у вирішенні актуальних проблем і завдань з поліпшення якості туристичного обслуговування для підвищення конкурентоспроможності туристичних продуктів [13, с. 66].

Сутнісними ознаками інноваційних процесів є:

- ✦ наявність нового знання про властивості процесу, явища, їх складники, взаємозв'язки між ними та зовнішнім середовищем;
- ✦ можливість застосування нових знань для отримання економічного, технічного, технологічного, соціального або іншого ефектів;
- ✦ наявність певних затрат праці, коштів і часу, пов'язаних із реалізацією інновацій.

Отже, під *інноваційним процесом* слід розуміти сукупність етапів із формування нових знань про предмет або явище та їх застосування на практиці для отримання цільового результату – очікуваного ефекту або їх сукупності, що супроводжується певними затратами праці, коштів і часу. У результаті уточнення цього поняття вченими виявлено, що реалізація інновацій супроводжується протіканням основних і допоміжних процесів. Специфіка управління інноваціями полягає в тому, що їх об'єктами є основні та допоміжні інноваційні процеси, які є складниками одного цілого (інноваційних проектів) і поєднані між собою суб'єктами, які залучені до процесу, системою цілей, часовим інтервалом тощо. З огляду на це, принципами управління інноваційними проектами є: системність, адресність, цільовий результат [14, с. 91]. У цьому сенсі ми можемо додати такі принципи управління інноваційними проектами, як оптимальність і багатовекторність, тому що важливо зробити оптимальний вибір інвестиційного проекту, а з іншого боку, є сенс розглянути й альтернативні інвестиційні проекти.

У контексті розвитку інвестиційних процесів, зокрема в туристичній галузі, розглянемо етапи впровадження інноваційних проектів. У більшості економічних видань, що присвячені інноваційному менеджменту, зазначається, що інноваційний проект охоплює такі етапи:

1. *Формування інноваційної ідеї*. Цей етап включає процес зародження інноваційної ідеї та встановлення кінцевої мети проекту. Кінцева мета часто поділяється на низку цілей, які можуть мати вигляд кількісної, якісної та грошової оцінки ефекту від інноваційного проекту.
2. *Розробка проекту*. Це процес пошуку оптимальних рішень для досягнення кінцевої мети інноваційного проекту.
3. *Реалізація проекту*. Це процес виконання робіт з реалізації поставлених цілей проекту. На цьому етапі здійснюється контроль за виконанням календарних планів та графіків, контролюються витрати ресурсів шляхом виявлення відхилень та визначення винуватців, здійснюється оперативне регулювання процесу реалізації проекту.
4. *Завершення проекту*. Це процес здачі результатів проекту замовнику та закриття контрактів [15, с. 254].

Вітчизняні вчені Маковецька І. М. і Вознюк І. В. важливим аспектом вважають те, що інвестиційна діяльність значною мірою залежить від ступеня інвестиційної привабливості. На всіх рівнях управління інвестиційною діяльністю підприємства завжди враховують фінансування інвестиційних проектів, які в майбутньому вплинуть на високий рівень динамізму управління в галузі формування та реалізації інвестицій. До таких інвестиційних проектів на підприємстві відносять акціонування, венчурне фінансування, зовнішнє фінансування, самофінансування та кредитування. Усі ці фінансові інвестиційні проекти необхідно підживлювати необхідними ресурсами, бо в кожному з них є свої відмінності в управлінській роботі того чи іншого департаменту чи відділу. Краще використовувати як і власні, так і запозичені фінансові ресурси, щоб можна було орієнтуватися на подальший стратегічний розвиток підприємства [16, с. 64–65]. Проте залучення інвестицій, особливо іноземних, на нашу думку, великою мірою залежить ще і від позиціонування об'єкта інвестування. Чим більше потенційних інвесторів знають про його кращі сторони, тим успішніше можна планувати стратегію розвитку, обираючи кращих інвесторів.

На нашу думку, враховуючи сучасні реалії, вітчизняна туристична галузь повинна переважно орієнтуватися на залучення іноземних інвестицій.

Структура мотиваційного механізму залучення іноземних інвестицій включає в себе нормативно-правові, економічні та організаційні чинники (табл. 1).

На сучасному етапі інвестування сфери туризму є важливою умовою розвитку туристичного ринку як на загальнодержавному рівні, так і регіональному. Зокрема, для більшості країн туристична сфера є однією із пріоритетних галузей економіки, оскільки дохід від неї може становити до 50%. Наприклад, у таких країнах, як Франція, Іспанія, Італія, Таїланд, США, Кіпр та Єгипет, туризм входить до першої трійки провідних галузей держави, оскільки швидкий темп його розвитку не тільки популяризує країну на міжнародній арені, але й сприяє підвищенню зайнятості населення, зростанню рівня його життя, розвитку ринкових відносин, міжнародній співпраці, збільшенню валютних надходжень у разі здійснення іноземних інвестицій, залученню громадян до пізнання природної та історико-культурної спадщини території, збереженню екологічної рівноваги та ін. [17, с. 9]. Унікальність історичної та культурної спадщини України, на наше переконання, може стати важливим фактором залучення інвестицій, тому підтримка держави туристичної галузі повинна бути посилена та розглядатися як пріоритетна.

Як справедливо стверджують дослідники, недостатній рівень інформаційного забезпечення значно зменшує зацікавленість потенційних інвесторів долучитися до фінансового забезпечення сфери туризму. Інформація, яка знаходиться у вільному доступі (кількість і вартість реалізованих

туроператорами та турагентами туристичних путівок, в'їзні та в'їзні потоки тощо) не відображає всі аспекти розвитку туризму та не в змозі зацікавити потенційних інвесторів. В Україні створено законодавчу базу у сфері регулювання інвестиційної діяльності з метою досягнення більшого притоку інвестицій та підвищення ефективності їх використання. Проте необхідність узгодження документів і дозволів у різних державних структурах створює часові та інші бар'єри в реалізації планів інвесторів. Незважаючи на високий туристично-рекреаційний потенціал в Україні, розвиток сфери туризму відбувається досить повільно. Вкладення інвестицій у сферу туризму здійснюється в основному в регіонах, де туризм визначено як один із пріоритетних напрямків розвитку економіки – це західний і південний регіони. Для реалізації інвестиційних проєктів у сфері туризму, вважають вчені, необхідно провести економічне обґрунтування залучення інвестиційних коштів, забезпечити рішення чіткими розрахунками прибутковості, періоду окупності проєкту, розробити бізнес-план його реалізації.

Таким чином, на думку науковців, формуванню сприятливого інвестиційного клімату в Україні мають сприяти масштабні комплексні заходи щодо поліпшення умов діяльності інвесторів, розширення механізмів та інструментів здійснення інвестицій та реалізації інвестиційних проєктів. Збільшення обсягу інвестицій в економіку України забезпечить прискорення соціально-економічного розвитку регіонів та пріоритетних галузей виробництва [18]. Погоджуючись із таким твердженням, зауважимо, що питання залучення

Таблиця 1

Чинники інвестиційної стратегії залучення іноземних інвестицій у туристичну галузь України

Нормативно-правові чинники	Економічні чинники	Організаційні чинники
<ul style="list-style-type: none"> – Якісна законодавча база; – сприятлива система оподаткування; – державні інвестиційні стимули; – удосконалення регулятивної бази; – розвинена судова система 	<ul style="list-style-type: none"> – Посилення міжнародної конкурентоспроможності; – сприятливий митний режим; – удосконалення фінансового сектора; – розвиток інвестиційної інфраструктури 	<ul style="list-style-type: none"> – Орієнтація на довготермінові інвестиції; – розвиток приватного сектора; – розвиток спеціальних економічних зон; – створення «бізнес-інкубаторів»; – створення консультативної ради з іноземних інвестицій
Додані автором		
<ul style="list-style-type: none"> – Часткова уніфікація законодавчої бази з іншими країнами; – децентралізація виконавчої влади на регіональному та місцевому рівнях 	<ul style="list-style-type: none"> – Створення туристичних кластерів на основі інноваційних проєктів; – створення спеціальних економічних зон на відповідних територіях з пільговими умовами для інвесторів 	<ul style="list-style-type: none"> – Зменшення бюрократичних зволікань щодо впровадження інвестиційних проєктів, особливо інноваційних; – співпраця державної влади та місцевого самоврядування

Джерело: сформовано автором за [3].

іноземних інвестицій у туристичну галузь повинні розглядатися комплексно, враховуючи основні чинники інвестиційної стратегії.

ВИСНОВКИ

Отже, залежно від джерел формування інвестиційний потенціал доцільно розділяти на внутрішній та зовнішній. Зовнішній інвестиційний потенціал – це можливість вкладення засобів у розвиток підприємства з боку зовнішніх інвесторів, яких цікавить фінансова стійкість і платоспроможність підприємства, чи зможе проект принести прибуток, а якщо ні, то чи зможуть вони повернути вкладені кошти. Внутрішній інвестиційний потенціал – це можливість вкладати тимчасово вільні кошти для отримання прибутку або досягнення іншого корисного ефекту в майбутньому як у розвитку власного виробництва, так і в інших проєктах (у цьому випадку підприємство стає зовнішнім інвестором).

Вітчизняна туристична галузь повинна переважно орієнтуватися на залучення іноземних інвестицій. Структура мотиваційного механізму залучення іноземних інвестицій включає в себе нормативно-правові, економічні та організаційні чинники. До *нормативно-правових чинників* належать: якісна законодавча база; сприятлива система оподаткування; державні інвестиційні стимули; удосконалення регулятивної бази; розвинена судова система; часткова уніфікація законодавчої бази з іншими країнами; децентралізація виконавчої влади на регіональному та місцевому рівні. *Економічні чинники* включають: посилення міжнародної конкурентоспроможності; сприятливий митний режим; удосконалення фінансового сектора; розвиток інвестиційної інфраструктури; створення туристичних кластерів на основі інноваційних проєктів; створення спеціальних економічних зон на відповідних територіях з пільговими умовами для інвесторів. *Організаційні чинники* – це орієнтація на довготермінові інвестиції; розвиток приватного сектора; розвиток спеціальних економічних зон; створення «бізнес-інкубаторів»; створення консультативної ради з іноземних інвестицій; зменшення бюрократичних зволікань щодо впровадження інвестиційних проєктів, особливо інноваційних; співпраця державної влади та місцевого самоврядування. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
2. Мірошниченко І. В. Теоретичні основи моделювання інвестиційного потенціалу України. *Наукові записки Національного університету*

- «Острозька академія». Серія «Економіка». 2011. № 18. С. 572–582. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/443/handle/2010/32716>
3. Ахламов А. Г., Карпенко Л. М., Козинський С. М., Швець І. В. Формування інвестиційного механізму розвитку територій: індикатори та стратегічні імперативи : монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 236 с.
  4. Ворсовський О. Л. Теоретико-методичні основи інвестиційного потенціалу підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. № 15. С. 8–11.
  5. Кучерук Г. Ю., Вовк О. М. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2008. № 3. С. 11–15.
  6. Сабліна Н. В. Методичний підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 15. Ч. 3. С. 102–105. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_15/3/43.pdf
  7. Епіфанова І. Ю., Бардадин О. А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 39–42. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2017/9.pdf
  8. Здреник В. С. Інвестиційний потенціал: сутність поняття та проблеми оцінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 1. Т. 1. С. 363–367. URL: <http://surl.li/ojwrkk>
  9. Гавриленко Н. Г., Олійник О. В. Оптимізація інноваційно-інвестиційних процесів підприємства на основі використання ІКТ. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 2. С. 110–120. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.2.12>
  10. Миронюк М. О., Бояринова К. О. Особливості управління інноваційно-інвестиційними процесами на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2016. № 10. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/issue/view/2850>
  11. Державне регулювання сфери туризму України в контексті процесів євроінтеграції : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко, О. Л. Михайлюк. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 332 с.
  12. Крамаренко К. М. Формування механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 1. С. 104–108. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-1-19>
  13. Давидова О. Г. Особливості застосування інновацій у розвиток туристичної галузі України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2015. № 7. С. 65–69. DOI: [dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/172-7/9](https://doi.org/10.17721/1728-2667.2015/172-7/9)
  14. Боковець В. В. Удосконалення управління інноваційними процесами на сучасних підприємствах. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 24. Ч. 1. С. 88–91. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_24/1/20.pdf
  15. Крамарчук С. П., Лубкей Н. П. Теоретичні аспекти управління інноваційним проєктом на вітчизняних підприємствах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 252–255. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/49.pdf>

16. Маковецька І. М., Вознюк І. В. Управління інвестиційною діяльністю сучасного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 3–4. С. 62–66.
DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2022.036266>
17. Кондрацька Л. Інвестиційна привабливість індустрії туризму в теперішніх умовах. *Галицький економічний вісник*. 2021. Т. 71. № 4. С. 7–13.
DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.04.007
18. Фесенко Г. О., Алещенко Л. О. Інвестиційна складова ефективного розвитку туристичного бізнесу. *Ефективна економіка*. 2020. № 12.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.200>

REFERENCES

- Akhlamov, A. H. et al. *Formuvannia investytsiinoho mekhanizmu rozvytku terytorii: indykatory ta stratehichni imperatyvy* [Formation of the Investment Mechanism for the Development of Territories: Indicators and Strategic Imperatives]. Odesa: ORIDU NADU, 2020.
- Bokovets, V. V. "Udoskonalennia upravlinnia innovatsiinymy protsesamy na suchasnykh pidpriemstvakh" [Improvement of Management of Innovative Processes at Modern Enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, iss. 24, part 1 (2017): 88-91. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_24/1/20.pdf
- Davydova, O. H. "Osoblyvosti zastosuvannia innovatsii u rozvytok turystychnoi haluzi Ukrainy" [Features for Applying the Innovation in the Development of Tourism Industry in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya «Ekonomika»*, no. 7 (2015): 65-69.
DOI: [dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/172-7/9](https://doi.org/10.17721/1728-2667.2015/172-7/9)
- Derzhavne rehuliuвання sfery turizmu Ukrainy v konteksti protsesiv yevrointegratsii* [State Regulation of the Tourism Sphere of Ukraine in the Context of European Integration Processes] / ed. by V. H. Gerasyenko, O. L. Mykhailiuk. Kyiv: FOP Huliaieva V. M., 2019.
- Fesenko, H. O., and Alieshchenko, L. O. "Investytsiina skladova efektyvnoho rozvytku turystychnoho biznesu" [Investment Component of Effective Development of the Business Travel]. *Efektivna ekonomika*, no. 12 (2020).
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.200>
- Havrylenko, N. H., and Oliinyk, O. V. "Optymizatsiia innovatsiino-investytsiinnykh protsesiv pidpriemstva na osnovi vykorystannia IKT" [Optimization of Innovation and Investment Processes of the Enterprise Based on the Use of Information and Communication Technologies]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, no. 2 (2023): 110-120.
DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.2.12>
- Kondratska, L. "Investytsiina pryvablyvist industrii turizmu v teperishnikh umovakh" [Investment Attractiveness of the Tourism Industry under Current Conditions]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 71, no. 4 (2021): 7-13.
DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.04.007
- Kramarchuk, S. P., and Lubkei, N. P. "Teoretychni aspekty upravlinnia innovatsiinym proektom na vitchyznianskykh pidpriemstvakh" [Theoretical Aspects of an Innovative Project Management at the Domestic Enterprises]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 23 (2018): 252-255. <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/49.pdf>
- Kramarenko, K. M. "Formuvannia mekhanizmu upravlinnia investytsiinou diialnistiu pidpriemstva" [Formation of the Mechanism of Management of Investment Activity of the Enterprise]. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*, no. 1 (2020): 104-108.
DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-1-19>
- Kucheruk, H. Yu., and Vovk, O. M. "Ekonomichne obgruntuvannia kompleksnoi otsinky investytsiinoho potentsialu aviapidpriemstva" [Economic Substantiation of the Comprehensive Assessment of the Investment Potential of the Aviation Enterprise]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 3 (2008): 11-15.
- Makovetska, I. M., and Vozniuk, I. V. "Upravlinnia investytsiinou diialnistiu suchasnoho pidpriemstva" [Management of Investment Activities of a Modern Enterprise]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, no. 3-4 (2022): 62-66.
DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2022.036266>
- Miroshnychenko, I. V. "Teoretychni osnovy modeliuвання investytsiinoho potentsialu Ukrainy" [Theoretical Foundations of Modeling the Investment Potential of Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia». Seriya «Ekonomika»*, no. 18 (2011): 572-582. <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/32716>
- Myroniuk, M. O., and Boiarynova, K. O. "Osoblyvosti upravlinnia innovatsiino-investytsiinymy protsesamy na pidpriemstvi" [The Peculiarities of Innovative and Investment Processes in the Enterprise]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 10 (2016). <http://ape.fmm.kpi.ua/issue/view/2850>
- Otsinka turystychno-rekreatsiinoho potentsialu rehionu* [Assessment of the Tourist and Recreational Potential of the Region] / ed. by V. H. Gerasyenko. Odesa: ONEU, 2016.
- Sablina, N. V. "Metodychni pidkhid do upravlinnia investytsiinym potentsialom pidpriemstva" [Methodological Approach to the Management of Investment Potential of the Enterprise]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*, iss. 15, part 3 (2015): 102-105. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_15/3/43.pdf
- Vorsovskiy, O. L. "Teoretyko-metodychni osnovy investytsiinoho potentsialu pidpriemstv" [Theoretical and Methodological Foundations of the Investment Potential of Enterprises]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 15 (2007): 8-11.
- Yepifanova, I. Yu., and Bardadyn, O. A. "Sutnist investytsiinoho potentsialu pidpriemstva" [The Essence of the Investment Potential of the Enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 14 (2017): 39-42. http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2017/9.pdf
- Zdrenyk, V. S. "Investytsiinyi potentsial: sutnist ponattia ta problemy otsinky" [Investment Potential: The Essence of the Concept and Assessment Problems]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya «Ekonomika»*, iss. 1, vol. 1 (2016): 363-367. <http://surl.li/ojwrkk>